

De JeugdVoetbalTrainer

nummer
15

2^e JAARGANG | FEBRUARI 2013 | www.devoetbaltrainer.nl

Sporting Lokeren

Wedstrijdecht trainen

FC Groningen

Zelfsturing

Regelgeving

Jeugdtransfers

Thema:
Spelhervattingen

A-jeugd

Edwin Erwich

B-jeugd

Rick Keek

C-jeugd

Jordi Dekker

D-jeugd

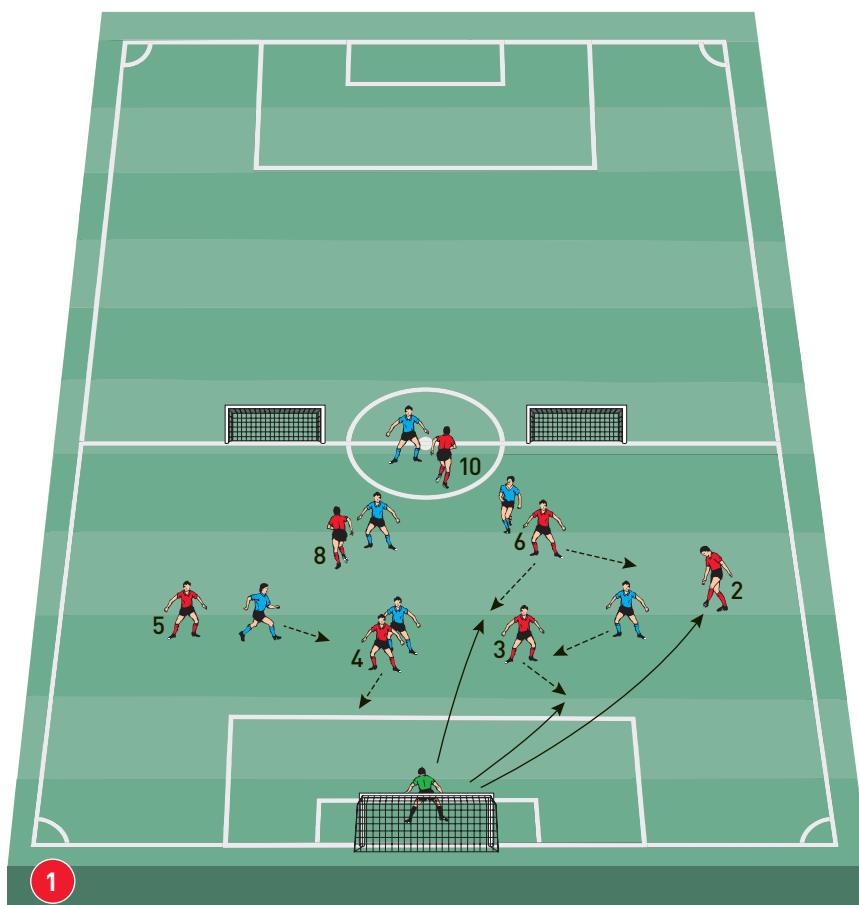
Bart Vos

Ivo Lenaerts coacht Onder 13 van Sporting Lokeren

'Wedstrijdecht trainen'

Ivo Lenaerts traint de Onder 13 van Sporting Lokeren, dat volgens de erkenningscommissie een van de beste jeugdopleidingen van België heeft. De resultaten daarvan worden stilaan zichtbaar. De bescheiden provincieclub heeft tussen de Onder 15 en Onder 19 acht jeugdinternationals in de gelederen.

Ivo Lenaerts: “In de middenbouw – van Onder 11 tot Onder 14 – werken wij met vijf modules. De eerste is de opbouwfase van achteruit, die begint met de verschillende mogelijkheden voor de doelman om in te spelen. De eerste optie is 3 en 4 en daarbij geven we al de looplijnen mee voor de middenvelders. Als bijvoorbeeld de linker centrale verdediger wat ruimte krijgt, kan hij met de bal versnellen. Op dat moment trekt onze linker controlerende middenvelder open zodat hij aanspeelbaar wordt. Een tweede mogelijkheid is dat de rechter controlerende middenvelder zich komt aanbieden. Die kan dan doordraaien of als hij te kort gedekt wordt inspelen op de rechter centrale verdediger. Deze variant loont het meest wanneer de tegenstrever met één diepe spits speelt. De tweede opbouwmogelijkheid is om via de flankverdedigers op te bouwen, maar dat doen we enkel in een snelle omschakeling. Als de keeper de bal klemt, kan hij die snel uitgooien naar een van zijn dieper spelende backs. De derde keuze is dat 3 en 4 ver uiteen

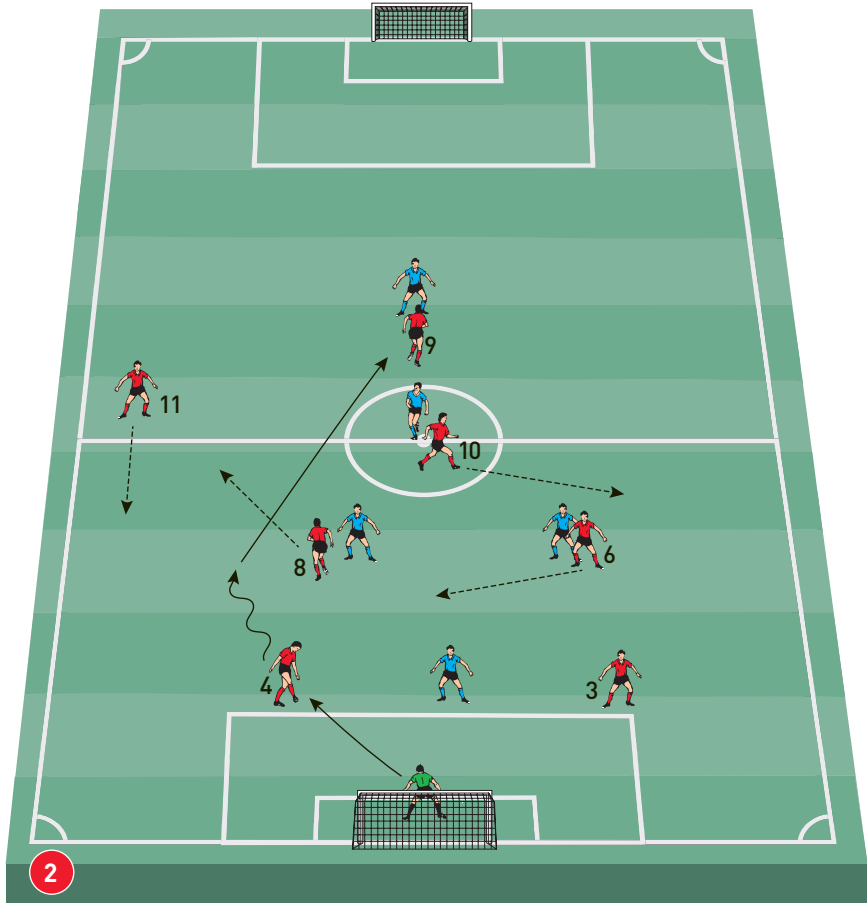

Foto's : Sporting Lokeren

gaan staan en dat de verdedigende middenvelder zich tussen hen aanspeelbaar maakt. Vervolgens is de eerste optie doordraaien en vooruitspelen, maar als hij onder druk wordt gezet kunnen we ook verder voetballen via een van de centrale verdedigers. Deze variant loont het meest wanneer de tegenstrever met twee diepe spitsen speelt.” (zie tekening 1, intraineren opbouwvarianten via spelvorm)

Actieve tegenstanders

Ivo Lenaerts: “Van alle mogelijkheden is de ideale die waarbij de linker centrale verdediger met de bal opkomt, de linker controlerende middenvelder open gaat om ruimte te creëren, de rechter controlerende middenvelder in de bal komt, de spelmaker het spel opentrekt door naar rechts te schuiven en de centrale verdediger inspeelt op de diepe spits. Dit kan uiteraard ook beginnen bij de rechter centrale verdediger, waardoor de situatie omdraait. Het is dus altijd zaak om zoveel mogelijk ruimte te creëren (zie tekening 2, ideale opbouwvariant).

Belangrijk bij alle varianten is wel dat de centrale verdediger nooit een back aanspeelt, want dat is voor de tegenstander te makkelijk om ons vast te zetten. Deze verschillende systemen trainen we hoofdzakelijk in via kleine spel- en wedstrijdvormen. We gaan heel weinig droog trainen. Pass- en trapvormen hanteren we meestal alleen als opwarming. We vinden bij Lokeren dat we heel veel met actieve tegenstanders moeten werken, omdat dat ook wedstrijddecht is. Dat begint uiteraard eerst met een ruim overtal om echt ingespeeld te raken op de manier van voetballen en evolueert naar partijen met een aanvallende en verdedigende ploeg die uit evenveel spelers bestaat. Omdat je vooral het aanvallende gaat trainen, geven we als trainer bij deze leeftijdsgroep

weinig verdedigende coaching mee. Wat we wel doen is de grootste verdedigende fouten eruit halen tijdens spel- en wedstrijdvormen op training. Dat is haalbaar omdat we steeds met twee trainers op het veld staan. Andere stopmomenten zijn er als spelers te dicht in elkaars buurt gaan lopen. Als je 6 drie meter van je 8 speelt, dan moet je als trainer het spel stilleggen en de jongens aangeven dat ze op die manier de boel dichtlopen. Op die

manier leren spelers ook van hun fouten. We willen ook graag dat spelers op het einde van de middenbouw ons spelsysteem volledig onder de knie hebben. Zo kunnen we in de bovenbouw meteen rekening gaan houden met elementen van de tegenstander zonder dat het eigen spel daardoor verhinderd wordt. Je kunt dit verder gaan trainen in een wedstrijd 5:5 – spelvorm was nog 7:5 – op een veld van 25 x 35 m met aan elke kant een klein doeltje.”

Funelement

Ivo Lenaerts: “In module 2, de flankaanval, focussen we puur op het aanvallen en de richtingverandering. Vanaf module 3 besteden we aan-

dacht aan het collectief druk zetten. Meestal trainen we dus in wedstrijdverband, maar af en toe kunnen het ook gewone positiespelen zijn. Zo spelen we op een veldje van 35 x 25 m, plus aan elke zijde een zone van vijf meter waarin een neutrale spelers

staat, vaak 5:5. Als een neutrale speler de bal heeft, verplichten we de druk zettende ploeg om één speler te pressen zodat de voetballende ploeg eigenlijk met een mannetje meer komt te staan. De speler in de neutrale zone moet vervolgens volgens onze manieren van opbouwen een speler van de voetballende ploeg aanspelen. Die speler moet verder kijken dan zijn neus lang is en al opengedraaid staan naar de richting waarin hij verder wil voetballen. De voetballende ploeg moet zo snel mogelijk via combinatievoetbal de neutrale speler aan de overkant opzoeken. De ploeg die druk zet blijft in die functie. Het interessante aan deze vorm is dat er snel gevoetbald wordt en dat je veel oefent op zowel opbouw als druk zetten. Deze oefening wordt verder uitgebouwd door in de neutrale zones een doelman te laten spelen en met op de achterlijn twee doeltjes. Je kunt ook één groot doel gebruiken, maar met twee kleine ga je ervoor zorgen dat het spel meer verlegd wordt. In de zone van de doelman mogen spelers niet komen. Bij een terugspeelbal op de keeper wordt de ploeg die druk zet verplicht om één speler te laten pres-

sen op de keeper. Het funelement blijft natuurlijk heel belangrijk voor spelers van deze leeftijd.” (zie tekening 3, opbouwen en druk zetten) 🏆

Samenvatting:

- Sporting Lokeren traint meestal wedstrijdrecht, dus mét tegenstand.
- Belangrijk bij alle opbouwvarianten is dat de centrale verdediger nooit een back aanspeelt.
- Lenaerts geeft weinig verdedigende coaching mee.
- Spelers moeten al weten wat ze met de bal willen doen voordat ze hem krijgen.
- Twee kleine doeltjes zorgt ervoor dat het spel meer verlegd wordt.

Online

Jeugdpagina Sporting Lokeren:
www.sporting.be/site/jeugd-welkom

Profielen in jeugdopleiding FC Groningen

Zelfsturing cruciaal bij talentontwikkeling

Bij de jeugdopleiding van FC Groningen werken de trainers vanaf het vorige seizoen met het Voetbal Talent Ontwikkeling Profiel. Daarbij maakt de Trots van het Noorden gebruik van de inzichten van sportopleider Wim van der Mark. Hij ontwikkelde 'iFollow', een digitaal instrument waarmee de voetballer op een snelle, eenvoudige manier reflecteert op zijn voetbalontwikkeling. Jeugdtrainer Bote Talsma maakte het hulpmiddel geschikt voor de opleiding van jeugdvoetballers bij FC Groningen.

Bote Talsma: "Een talent is in mijn beleving een speler die, in vergelijking met leeftijdgenoten, bij een voetbalhandeling in relatie tot de voetbalbedoeling vaker de juiste keuzes maakt en vaker een goede uitvoering laat zien. Dit is het vertrekpunt. In ons voetbalprofiel (zie figuur 1) is de voetbalbedoeling binnen het aanvallen 'ruimtes zien, creëren en benutten om tot scoren te komen'. Binnen het verdedigen is de voetbalbedoeling net andersom, 'voorkomen dat ruimtes worden gezien, gecreëerd en benut, zodat de bal wordt veroverd en doelpunten worden voorkomen'. Heel wezenlijk is dat er vanuit de voetbalbedoeling wordt gedacht en niet andersom. Alle handelingen van onze voetballers moeten in relatie tot de voetbalbedoeling staan. Aan de hand van het voetbalprofiel geven we dat vorm. Het profiel moet je bijvoorbeeld als volgt lezen: Jij als aanvaller aan de bal / werkt af op doel wanneer de kans op een doelpunt groot is / waarmee je ruimtes benut om tot scoren te ko-

men. Het gaat om individuele voetbalhandelingen en niet om bijvoorbeeld teamafspraken.

Een principe is een handeling die in elke speelwijze gelijk is. Het eerder genoemde voorbeeld 'afwerken op doel wanneer de kans op een doelpunt groot is' is een voorbeeld van zo'n principe. We laten hier bewust ruimte. Een voetballer kan immers op verschillende manieren 'afwerken op doel'. Door onze spelers hieraan eigen invulling te laten geven, denken we creatief handelen te bevorderen. Met korte videobeelden laten we regelmatig aan onze jeugdspelers zien hoe internationale topspelers handelen in verschillende voetbalsituaties. Het inschatten en keuzes maken hierin leren wij onze voetballers aan door het spelen van partijvormen. Spelers leren dan betekenis aan hun handelen, in dit geval de pass, te geven."

Zelfbeeld

Bote Talsma: "Met het voetbalprofiel maken we voetbalhandelingen

zichtbaar en bespreekbaar. Spelers en coaches vullen het los van elkaar in en gaan samen de overeenkomsten en verschillen bespreken. Dit doen we drie keer in het jaar met ouder(s) of verzorger(s) erbij. Daarnaast komen we met spelers voor, tijdens en na trainingen op deze bespreekpunten terug. Deze individuele feedbackmomenten dragen bij aan een goede relatie tussen trainer en speler. Dit is een belangrijke voorwaarde om te komen tot zelfsturing. Op basis van een vijf punten-schaal kan zowel de speler als trainer de ontwikkeling van de speler beoordelen. Met nooit, zelden, soms, vaak of altijd scoort de speler de mate waarin hij de gevraagde prestatie realiseert. Door spelers ook zelf te laten reflecteren proberen we een realistisch zelfbeeld te creëren. Hierdoor kan de speler optimaal gebruik gaan maken van zijn sterke punten en krijgt hij een goed beeld van zijn ontwikkelpunten. Op basis hiervan stellen spelers, met behulp van de trainer, nieuwe individuele doelen. Het kind

staat in het profiel centraal. De digitale registratie is ook voor ouders transparant. Wij vinden het belangrijk dat ouders weten waarin hun kind zich kan ontwikkelen bij FC Groningen.”

Wedstrijdechte situaties

Bote Talsma: “Als coach en als trainer heb ik het hele profiel, en de ontwikkeling van iedere D3-speler, in mijn hoofd. Ik probeer elke speler van individuele feedback te voorzien. In de praktijk betekent dit, dat spelers deelnemen aan dezelfde trainingvormen maar tegelijk aan verschillende doelstellingen kunnen werken. Zo kan tijdens hetzelfde partijspel de ene speler werken aan het ‘versnellen na het passeren’, terwijl een andere speler werkt aan het ‘positie kiezen’. Het is eigenlijk individueel trainen binnen een team. De voetbalprincipes uit het profiel dienen als doelstellingen. Het is logisch dat we de doelstellingen voornamelijk proberen te realiseren in partijvormen. In de meeste partijvormen kan immers elk talent ont-

RVO FC GRONINGEN – VOETBAL TALENT ONTWIKKELING PROFIEL

Naam: _____ Beoordeeld door: _____ Datum: _____ Eifla: _____

Aanvallen
Jij als aanvaller aan de bal
Ruimtes benut(ten) om tot scoren te komen
 Je werkt af op doel wanneer de kans op een doelpunt groot is
 Je leest het spel vooruit door over de bal heen te kijken
 Je benut de ruimte door snelheid met de bal te maken
 Je weet de bal onder controle te houden
 Je verrast je tegenstander door te versnellen
 Je weet op snelheid van richting te veranderen
 Je creëert overtuissituaties door een tegenstander te passeren
 Je ziet een medespeler die er beter voor staat en speelt deze op de juiste manier aan
 Je weet wanneer je de bal aan de voet moet houden en wanneer je de bal in de ruimte moet spelen
 Je versnelt het spel door een medespeler over te slaan
 Je speelt de bal diep, breed of terug, afhankelijk van de kans
 Je weet de bal in teambezit te houden

	Niet	Zelden	Soms	Vaak	Altijd

Aanvallen
Jij als mede-aanvaller
Elkaar help(t) om ruimtes te benutten om tot scoren te komen
 Je bent aanspeelbaar
 Je creëert overtuissituaties door vrij te lopen ten opzichte van je tegenstander zodat je naar voren toe kunt vervolgen
 Je creëert door je loopactie ruimte voor jezelf of een medespeler
 Je loopt diep, breed of achteruit - afhankelijk van het risico
 Je leest het spel vooruit, door om je heen te kijken, zodat je een medespeler die er het beste voor staat kan lokt je tegenstander
 Je beweegt ten opzichte van elkaar
 Je neemt posities van medespelers over

	Niet	Zelden	Soms	Vaak	Altijd

Verdedigen
Jij als verdediger op de bal & jij als mede-verdediger
Zelf en met elkaar voorkom(t) dat de tegenstander de ruimtes kan benutten zodat je de bal kunt veroveren en doelpunten worden voorkomen
 Je vertraagt het spel van de tegenstander
 Je verdedigt tussen de dichtstbijzijnde tegenstander en eigen doel
 Je haalt balijnen naar tegenstanders eruit
 Je schat het risico in en op basis hiervan houd je de tegenstander voor je, of kom je voor je tegenstander
 Je kiest het juiste moment om in te grijpen, zodat je het duel wint
 Je beweegt ten opzichte van elkaar
 Je neemt posities van medespelers over

	Niet	Zelden	Soms	Vaak	Altijd

Jij als coach
Jezelf en de ander coach(t)en
 Je helpt medespelers tijdens het spel door te coachen
 Je weet tijdens het spel wat je moet doen
 Je wilt jezelf verbeteren
 Je bent strijdvast, ook na een teleurstelling
 Je zet door ook al ben je moe
 Je bent een teamspeler
 Je durft te zeggen wat je vindt
 Je weet wat je verbeterpunten zijn en ontdekt of je hier in kunt groeien
 Je weet waar je goed in bent en gebruikt dit
 Je maakt afspraken met jezelf en gaat daarvoor
 Je kijkt eerst naar jezelf en dan naar de ander
 Je accepteert tips of opmerkingen van medespelers
 Je kan slim naar jezelf terugkijken
 Je kan slim terugblikken met medespelers

Strijvaardigheid, initiatief, discipline

wikkeld worden. Dat geldt ook voor voetbalhandelingen zoals koppen, een sliding maken, rugdekking geven etc. Dit soort handelingen komen bij geïsoleerde vormen vaak minder aan bod. Alles wat we doen, staat in het teken van de wedstrijd. Als we een dieptepass willen oefenen, dan moeten we ruimte achter de verdediging van de tegenpartij creëren, zodat deze pass ook daadwerkelijk kan worden gegeven. Als je het vrijlopen en de balaanname van de spits wilt trainen, moet je hem in een wedstrijdachte situatie brengen. In de partijvorm zorg je er dan voor, dat hij tussen twee verdedigers komt te spelen en je zorgt door de afmetingen van het veld dat er ruimte ontstaat achter de verdediging. Het vrijlopen en de aannames van de spits krijgen dan betekenis. Je kunt beter vijf keer een pass geven waar je wat aan hebt, dan honderd keer een pass geven die betekenisloos is. Daarnaast levert het trainen in partijvormen een grote bijdrage aan de motivatie van spelers.”

Zelfsturing

Bote Talsma: “We trainen, met uitzondering van de woensdag, iedere

dag om vijf uur. De spelers staan echter om half vijf al op het veld. Zij oefenen dan in tweetallen of drietallen op hun sterke punten of ontwikkelpunten. Wij stimuleren de tweebenigheid, het positie kiezen en over de bal heen kijken en je ziet dat spelers daar zelf mee aan de slag gaan. Zelfsturing komt niet vanzelf. Dit gebeurt in stappen. We richten onze trainingen in volgens het model van zelfsturing (zie figuur 2). Tijdens de training ervaren de spelers enkele oefenvormen. De volgende stap is om spelers een van deze oefenvormen zelf te laten organiseren. Een stap daarna kan zijn dat spelers zelf een oefenvorm creëren waarin een bepaalde voetbalhandeling wordt geoefend. Deze voetbalhandeling kan dan weer voortkomen uit het voetbalprofiel. De trainer is er voor om spelers te helpen met het samenwerken, het overleggen en het organiseren. We willen graag creatieve voetballers opleiden, dus moeten we ze veelzijdig in verschillende voetbalsituaties brengen, waarbij ze steeds opnieuw oplossingen moeten bedenken. De doelstelling hangt af van wat ieder individu op dat moment nodig heeft in zijn ontwikke-

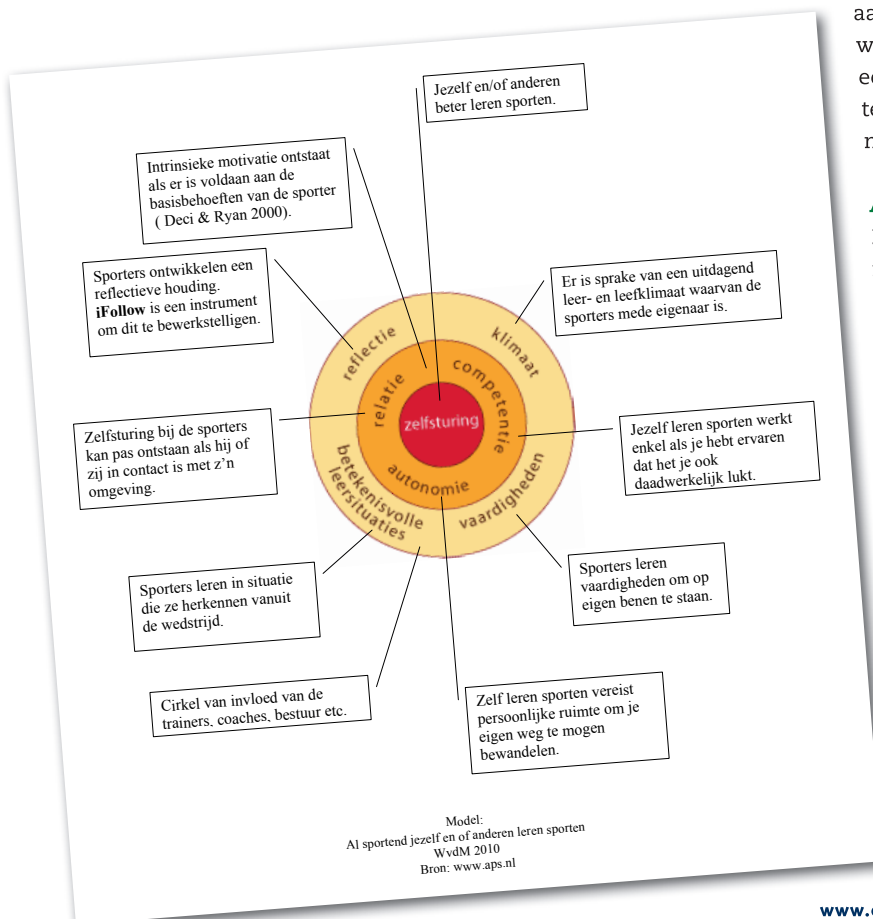
ling. We zijn dus constant aan het differentiëren en we kunnen dus moeilijk een doelstelling bij een tekening van een trainingsvorm plaatsen.”

Aanpassen

Bote Talsma: “Onze trainingsvormen kenmerken zich vooral door het continu aanpassen van ruimtes in de lengte en in de breedte, waarmee het spel moeilijker of makkelijker wordt gemaakt. Dit hangt af van de kwaliteit van de spelers. Zij moeten het gevoel hebben dat ze het spel kunnen uitvoeren en daarmee competent zijn. Bij trainingsvormen waarin spelers rouleren, komt daarbij de positie van de bal en de hoek

waarvandaan de tegenstander weerstand biedt. Een voorbeeld hiervan is een 1:1 vorm op een relatief lang veld, waarbij de aanvaller vanaf de zijkant de bal krijgt aangespeeld en een verdediger vanaf de zijkant druk op de aanvaller zet. De aanvaller ontwikkelt de aanname en drijfactie naar voren (oefenvorm 1). Een ander voorbeeld is een 7:7 vorm met grote doelen op een relatief breed veld (oefenvorm 2). De ruimte ligt aan de zijkant waardoor je een situatie creëert waarin de buitenspeler veelzijdig kan worden aangespeeld en het passeren en voorzetten kan oefenen. In de partijspelen wisselen we het spelen op grote doelen, kleine doelen en lijnvoetbal af. Het lijnvoetbal creëert bijvoorbeeld een situatie waarbij het middenveldspel in de breedte en diepte, en dribbelen drijfacties en passeerbewegingen worden geoefend. Het spel met kleine doeltjes creëert een situatie waarbij er

richting een doel wordt gewerkt. Bij grote doelen kun je bijvoorbeeld het schot ontwikkelen, bij kleine doeltjes de pass. Het is steeds de situatie die bepaalt op welke voetbalhandeling een beroep wordt gedaan.”

Creativiteit

Bote Talsma: “Over het algemeen spelen we onze partijspelen in kleinere ruimtes. Het zorgt er voor dat spelers sneller leren handelen. Daarnaast wisselen we ook in kleine partijvormen steeds af tussen het wel en niet spelen met buitenspel. We kiezen bij de jongere jeugd met name voor kleine partijvormen zoals 1:1, 2:2, 3:3, 5:5 en af en toe 7:7 omdat het aantal keuzes dat door spelers kan worden gemaakt minder groot is dan bij 11:11. Door deze verantwoorde opbouw binnen de jeugdopleiding ontwikkelen we geleidelijk het aantal keuzes die spelers kunnen maken. Hiermee denken we

de creativiteit van onze jeugdspelers te ontwikkelen.”

Samenvatting:

- In het Voetbal Talent Ontwikkeling Profiel worden betekenisvolle voetbalhandelingen waarneembaar en bespreekbaar gemaakt.
- Het profiel legt de link tussen voetbalhandelingen en voetbalbedoeling.
- Zelfsturing is succesfactor nummer één om het maximale uit je zelf te halen.
- Eigenaarschap ontstaat als de trainer inspeelt op de basisbehoeften van de mens – competentie, relatie en autonomie.
- Met behulp van het digitale iFollow systeem (www.iFollow.nl) ontwikkelen sporters een realistisch zelfbeeld.

Het beste uit jezelf leren halen

Wim van der Mark is opleider aan de Academie Lichamelijke Opvoeding van de Hanze Hogeschool in Groningen. Zijn interesses liggen vooral op het vlak van talentherkenning en talentontwikkeling bij zowel top- als breedtesporters. In 2010 werd hij voor zijn werk binnen dit thema door zijn hogeschool gekozen tot meest innovatieve docent.

Wim van der Mark: “De afgelopen tien jaar hebben bewegingswetenschappers van Rijksuniversiteit Groningen veel onderzoek gedaan naar succesfactoren bij talentvolle sporters. Zelfregulatie, het beste uit jezelf halen bleek met stip op nummer één te staan. M.a.w. talentvolle sporters die de top halen, hebben dat vooral te danken aan hun eigen lerend vermogen. Het zijn de sporters die weten wat ze kunnen, waarin ze zichzelf kunnen verbeteren en die hiervoor geen moment onbenut laten. Vanuit dit gegeven en leertheoretische inzichten hebben we het model ‘Al sportend jezelf en anderen leren sporten’ (zie bijlage 2) ontwikkeld. Om als sporter het beste uit je zelf te halen is het voor trainers van belang een betekenisvolle leeromgeving te creëren waarin een sporter intrinsiek gemotiveerd raakt. Hierin spelen de drie basisbehoeften van de mens (relatie, autonomie en competentie) een cruciale rol. Behalve op sporttechnische en -tactische vaardigheden zal er in de leeromgeving gestuurd moeten worden op leervaardigheden. Het leren reflecteren is hierbij van groot belang. Hiervoor ontwikkelen we ‘iFollow’, een digitaal sporter-volg-jezelf-systeem. Bote Talsma en ALO-studenten van de Hanze Hogeschool hebben verschillende sportprofielen gemaakt waarmee wordt geëxperimenteerd bij LOOT-scholen.”

Eigenaarschap

Peter Jeltema is Hoofd Jeugdopleiding bij FC Groningen en gelooft in de meerwaarde voor de talenten van het concept dat ten grondslag ligt aan iFollow.

Peter Jeltema: “We zijn altijd bezig om de opleiding van onze jeugdspelers te verbeteren. Dat doen we onder andere door videoanalyse en door de vaardigheden van onze coaches te verhogen. De ideeën achter iFollow sluiten goed aan bij de manier waarop we willen werken. Voorwaarde van het concept is wel dat iedereen er vol voor moet gaan. Zelfsturing is een belangrijke factor bij ontwikkeling. Intrinsieke motivatie kan alleen ontstaan als de relatie tussen coach en speler goed is. Succeservaringen zorgen ervoor dat je ergens in gaat geloven. Dat je het gevoel krijgt dat je iets kunt. Dat begint bij de trainer. In onze opleiding krijgen trainers en spelers ruimte en vertrouwen om, binnen bepaalde kaders, zelf keuzes te maken. Geen ruimte laten, maar bewust ruimte creëren. Die autonomie zorgt er voor dat trainers en spelers zich meer betrokken gaan voelen bij hun eigen ontwikkeling. Zo wordt iedereen eigenaar van zijn eigen ontwikkeling. In de onderbouw passen we dit nu toe. In de bovenbouw houden we vast aan POP-gesprekken. We hanteren daar een vergelijkbare werkwijze als die van iFollow. Het gaat om het bespreken van de handelingen en ontwikkeling die ze laten zien. Het gaat om het essentiële verschil tussen vrijlopen en hoe kom ik in balbezit om een voorzet te kunnen geven, of om te kunnen scoren.”

Trainingsvorm 1 1:1 / lijnvoetbal

Doel

- (bijvoorbeeld:) Jij als aanvaller aan de bal / benut de ruimte door snelheid met de bal te maken / om tot scoren te komen
- (bijvoorbeeld:) Jij als aanvaller aan de bal / weet wanneer je de bal aan de voet moet houden en wanneer je de bal in de ruimte moet spelen / waarmee je de ruimte benut om tot scoren te komen
- (bijvoorbeeld:) Jij als verdediger op de bal / kiest het juiste moment om in te grijpen, zodat je het duel wint / waarmee je voorkomt dat de tegenstander de ruimte kan benutten zodat je de bal kunt veroveren en een doelpunt voorkomt
- (bijvoorbeeld:) Jij als verdediger op de bal / vertraagt het spel van de tegenstander / waarmee je voorkomt dat de tegenstander de ruimte kan benutten zodat je de bal kunt veroveren en een doelpunt voorkomt

Situatie

- de trainer creëert een situatie waarbij de speler veel ruimte vóór zich heeft en waarbij een verdediger vanaf de zijkant komt en de bal probeert te veroveren

Organisatie

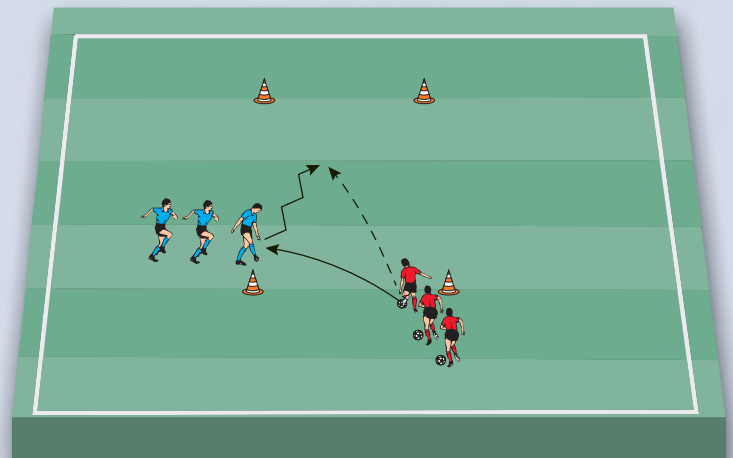
- 4 tot 6 spelers
- 4 pylonen
- veld 15 x 5 m
- voldoende ballen

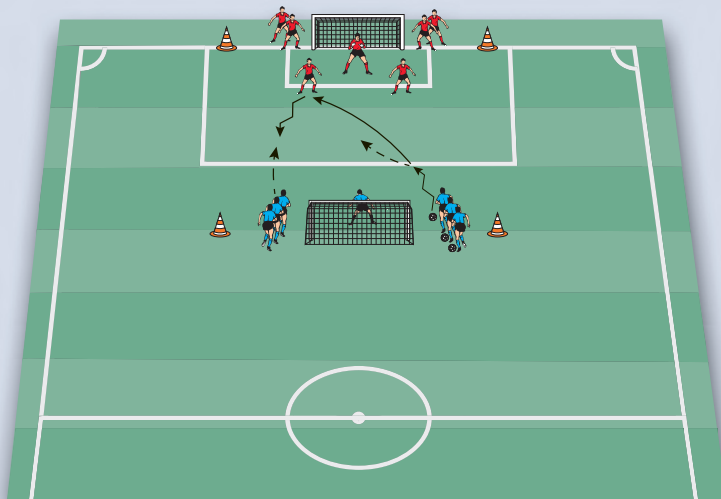
Inhoud

- duel 1:1
- punt scoren door een doelpunt te maken
- doelpunt of bal uit = nieuw tweetal
- rolatie: aanvaller en verdediger wisselen

Coaching

- zie principes in relatie tot spelbedoeling in Voetbal Talent Ontwikkeling Profiel
- coaching op betreffende handeling met betrekking tot richting, moment, snelheid en richting

Trainingsvorm 2

2: 2 + 2 keepers / grote doelen

Doel

- (bijvoorbeeld:) Jij als mede-aanvaller / creëert overtalsituaties door vrij te lopen ten opzichte van je tegenstander zodat je naar voren kunt vervolgen / waarmee je de ruimte benut om tot scoren te komen
- (bijvoorbeeld:) Jij als mede-aanvaller / lokt je tegenstander / waardoor de aanvaller aan de bal de ruimte kan benutten om tot scoren te komen
- (bijvoorbeeld:) Jij als verdediger op de bal / schat het risico in en op basis hiervan houd je de tegenstander voor je, of kom je voor je tegenstander / waarmee je voorkomt dat de tegenstander de ruimtes kan benutten zodat je de bal kunt veroveren en je een doelpunt voorkomt

Situatie

- de trainer creëert een situatie waarbij breedte en diepte kunnen worden benut

Organisatie

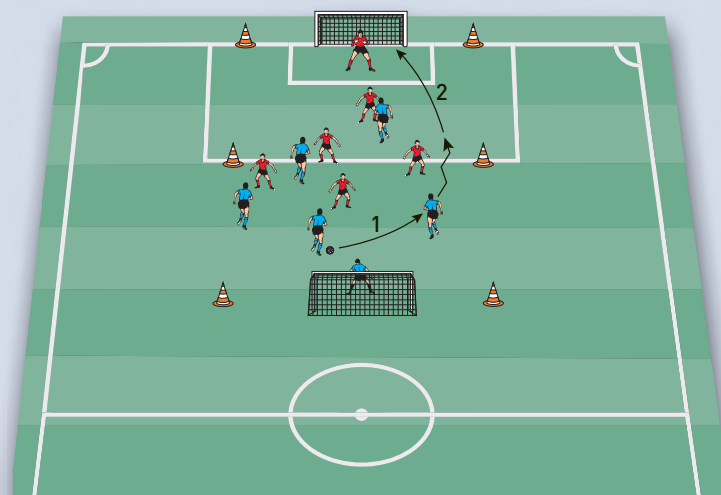
- grote doelen met keepers
- 8 tot 12 spelers + keepers
- veld 20 x 20 m
- 4 pylonen
- voldoende ballen
- wel/geen buitenspel

Inhoud

- punt scoren door een doelpunt te maken
- doelpunt of bal uit = nieuw viertal
- aanvaller en verdediger wisselen

Coaching

- zie principes in relatie tot spelbedoeling in Voetbal Talent Ontwikkeling Profiel
- coaching op betreffende handeling met betrekking tot richting, moment, snelheid en richting

Trainingsvorm 3

5:5 + 2 keepers

Doel

- (bijvoorbeeld:) Jij als mede-aanvaller / creëert door je loopactie ruimte voor jezelf of een medespeler / waarmee je elkaar helpt om ruimtes te benutten om tot scoren te komen.
- (bijvoorbeeld:) Jij als mede-verdediger / haalt ballijnen naar tegenstanders eruit / waarmee je voorkomt dat de tegenstander ruimtes kan benutten en zodat je de bal kunt veroveren en doelpunten worden voorkomen.

Situatie

- de trainer creëert een situatie waarbij ruimtes kunnen worden benut door met name het maken van loopacties in de diepte, dit kan nog meer worden gestimuleerd door het gebruik van buitenspel

Organisatie

- 2 grote doelen met keepers
- 10 spelers + 2 keepers
- 2 kleuren hesjes
- veld 32 x 20 m
- wel/geen buitenspel
- voldoende ballen
- 6 pylonen

Inhoud

- officiële spelregels
- wel/geen buitenspel

Coaching

- zie principes in relatie tot spelbedoeling in Voetbal Talent Ontwikkeling Profiel
- coaching op betreffende handeling met betrekking tot richting, moment, snelheid en richting

Meer informatie:

Reflectie-instrument:
www.iFollow.nl

Leren reflecteren:
<http://iturl.nl/snXS7->

Intrinsieke motivatie:
<http://iturl.nl/sns5o>

Leertheorie:
<http://iturl.nl/snUVm>

A-JEUGD

Edwin Erwich rolde als gevolg van een dubbele beenbreuk al vroeg het trainersvak in. Bij SVS in Capelle aan den IJssel trainde hij de C1 en B1. Via Floreant B1 uit Boskoop maakte hij de overstap naar cvv de Jodan Boys uit Gouda. Ook volgde Erwich cursussen bij René Meulenstein en haalde het diploma TC2. Na twee jaar de B1 te hebben getraind staat hij dit seizoen aan het roer bij A1.

Ontwikkelen

Edwin Erwich: "Bij Jodan Boys staat opleiden centraal binnen de gehele jeugdopleiding. Binnen de club is de Voetbal Technische Commissie (VTC) nauw bij dat proces betrokken. Jeugdspelers moeten minstens zeventig procent van alle speeltijd spelen en dat wordt door de VTC bewaakt. Het ontwikkelen van spelers spreekt mij erg aan. Nieuwe trainers bij de club zullen zich aan die gedachte ook conformeren. De VTC heeft met jeugdspelers gesprekken over welke plannen er met hen zijn voor de komende periode. Deze persoonlijke, gerichte benadering slaat erg aan. Sinds een paar jaar werken we met het spelervolgsysteem Talento, waardoor alle talenten goed in beeld zijn gebracht. Jongens die in de A1 spelen hebben bewust een keus gemaakt om iets in voetballen te willen bereiken."

Counter na hoekschop

Edwin Erwich: "Het verbaast mij nog wel eens dat er ploegen zijn die bij een hoekschop tegen alle spelers terughalen. Op het moment dat je de bal dan namelijk weggoopt, sta je gelijk toch weer onder druk. Wij houden, bij een hoekschop tegen, sowieso twee of drie spelers voorin. De tegenstander wordt dan gedwongen ook spelers achterin te houden en als wij de bal wegwerken, ontstaat gelijk een mogelijkheid tot een tegenaanval. Ik zie een hoekschop die wij moeten verdedigen eerder als een mogelijkheid tot een counter dan als een mogelijkheid voor de tegenstander om te scoren. Voorwaarde daarbij is wel dat je over kopsterke jongens beschikt, waardoor de kans groot is dat je het duel wint en aan aanvallen kunt denken."

Voor je positie lopen

Edwin Erwich: "Aan het begin van het seizoen heb ik vier jongens de verantwoordelijkheid gegeven om alle vrije ballen te nemen rond het strafschoopgebied van de tegenstander. Per situatie kunnen ze zelf beslissen wie de bal neemt en hoe. Verder moeten er duidelijke afspraken zijn gemaakt, als het gaat om wie waar naartoe loopt. Vaste afspraken maken en je daar allemaal aan houden, dat is een groot onderdeel van het succes. Een voorbeeld van een hoekschop die wij nemen: de nemer geeft door middel van een teken aan waar hij volgens afspraak de bal gaat neerleggen. De jongens in het zestienmetergebied houden allemaal hun looplijn aan. Ze lopen dus voor een bepaalde positie en niet voor de bal. De jongen die naar de eerste paal loopt, weet na het teken van de nemer al dat de bal bij de tweede paal komt, maar trekt wel een verdediger mee naar de eerste paal. Hij zorgt daarmee voor ruimte voor de jongen die achter hem komt. Hoe meer behaald succes, hoe meer spelers bewust worden van het feit dat ze voor hun positie moeten lopen en niet voor de bal."

Trainingen

Edwin Erwich: "Ik train zoveel mogelijk in wedstrijd situaties en het liefst in 11:11. Maar daarbij kun je, als je het hebt over standaardsituaties, wel accenten leggen. Op donderdag trainen we een groot gedeelte teamtactisch. Je kunt er voor kiezen om dan de oefenvorm te starten met een hoekschop of een vrije trap. Vervolgens starten we weer met een hoekschop of een vrije bal, elke keer als de bal buiten het speelveld is. Door diverse regels te bedenken kun je standaardsituaties vaak oefenen. Het gaat in de A steeds meer om details. Bij hoekschoppen kijken hoe de tegenstander staat, wie de sterke koppers zijn, waar voor ons de mogelijkheden liggen, hoe de keeper handelt bij hoge voorzetten. Spelers zelf bewust maken, de situatie inschatten en vervolgens zelf een strategie laten bedenken, daar gaat het om. Standaardsituaties worden steeds belangrijker in het voetbal, ook bij ons. Door op trainingen met de spelers die de vrije trappen nemen te praten over de wijze van uitvoering kun je ze nog beter maken. Is hun variant wel realistisch? En na de training zie je ze dan nog even met elkaar oefenen. Dat is een mooi proces."

VOLG De VoetbalTrainer
Twitter Facebook LinkedIn YouTube

Trainingsvorm

Doel

- het verbeteren van de samenwerking tussen de spitsen, de middenvelders, de verdedigers en de keeper op het moment dat de tegenstander een hoekschop neemt en de bal in/rond het strafschopgebied veroverd wordt, om met een snelle omschakeling van verdedigen naar aanvallen kansen te creëren om tot scoren te komen

Organisatie

- een heel speelveld
- hesjes voor twee partijen
- 10 ballen
- 2 grote doelen

Inhoud

- 11:11
- het is een onderdeel van de VCT week 1+2
- tactisch blok met situatieve coaching
- zodra een bal uit het speelveld is, wordt gestart met een hoekschop voor de niet te coachen partij

Coaching

Handelingen met de bal

- 'Zorg dat je de bal wegwerkt naar de zijvakken.'
- 'Probeer in balbezit gelijk iemand in de diepte aan te spelen.'
- 'Speel de dieptepass in de ruimte of naar de zijvakken.'

Handelingen zonder de bal

- 'Verdedig je eigen zone.'
- 'Zorg ervoor dat je zowel de aanvaller als de bal kunt zien.'
- Spitsen, stem je loopacties op elkaar af zodra de bal wordt veroverd na de hoekschop.'
- 'Spitsen maak kruisende loopacties en ga, in verband met buitenspel, niet gelijk diep lopen.'
- 'Achterhoede, sluit aan nadat de dieptebal is gegeven.'
- 'Zet loopacties in als er contact is met de speler in balbezit.'

Methodiek

- te coachen partij binnen één minuut laten scoren
- de uitvoering van de hoekschop vrij laten
- bij de niet te coachen partij de 4 weghalen
- de uitvoering van de hoekschop wel vastleggen

Rick Keek speelde in de jeugd bij BAS in Biddinghuizen. Bij die club trainde hij ook de F2 en D2. In Groningen volgde hij de ALO, waarbij hij stage liep bij vv Helpman A1. Dit seizoen volgt Keek de cursus TC2 en doet als trainer ervaring op bij Voetbalcenter Meerstad, Huis voor de Sport in Groningen, sc Heerenveen, Kids United en Pro Camp.

Hij traint vv Helpman B1. Met dat team speelt hij in de derde divisie landelijk.

Aanvallende variant I

Rick Keek: “Door de hernieuwde indelingen spelen we met Helpman B1 nu in de nieuwe derde divisie, grotendeels met jongens die twee jaar geleden in de C1 nog in de Hoofdklasse speelden. Bij standaardsituaties merkt mijn groep het verschil tussen de Hoofdklasse en de derde divisie. Wij slagen er wel in een bal in het zestienmetergebied van de tegenstander te brengen en te koppen, maar de druk van de verdedigers is een stuk groter. Het is lastiger geworden om ook echt gericht op doel te koppen. In aanvallende zin hebben wij eigenlijk twee varianten. Bij de eerste variant staan we met zoveel mogelijk spelers bij de eerste paal. Enkel en alleen om te zorgen dat het daar zo druk mogelijk wordt en met name de keeper van de tegenpartij moeite heeft de situatie te overzien. Keepers worden daar doorgaans erg onrustig van. Er zijn bij ons in de divisie trouwens wel meer clubs die dat doen. Tegenstanders hebben verdedigend namelijk afspraken gemaakt over een organisatie. Wie pakt wie op en waar? Door met veel spelers bij die eerste paal te gaan staan, wordt dat proces van organiseren enorm bemoeilijkt. Het is er zo druk dat een corner of een diepe vrije bal maar hoeft te worden geschampt om het doel in te gaan.”

Aanvallende variant II

Rick Keek: “Er is ook een tweede, wat meer tactische variant. Er staan vier jongens achterin op de lijn van het zestienmetergebied. Van die vier gaat er één naar de eerste paal, één naar de tweede paal, één naar de vijfmeterlijn en één naar de penaltystip. Op die manier heb je altijd een kopper op de plek waar de bal wordt ingebracht. Bovendien is het lastig te verdedigen, want de vier spelers kunnen bij een tweede spelhervatting een andere kant oplopen. Dat moeten ze onderling afspreken. Achterin het zestienmetergebied staat ook een jongen om overvliegende ballen op te vangen. Stel dat de corner aanvallend gezien vanaf de rechterkant wordt genomen, staat mijn linksbuiten klaar om de lange bal op te vangen. Door de bal dan snel te controleren, op de borst bijvoorbeeld, heeft hij bovendien nog een keuze. Of in één keer op doel schieten, of voorzetten. Als een middenvelder vrijkomt op de rand van het strafschoopgebied kan de linksbuiten de bal ook nog terugtrekken.”

Verdedigend

Rick Keek: “Zeker aan het begin van dit seizoen stonden we geregeld onder druk. Dan krijg je ook veel corners en vrije trappen tegen. Het heeft voor een trainer geen zin om vanaf de kant de boel organisatorisch neer te zetten willen zetten. Volgens mij kun je niet zo snel van alles aanpassen tijdens een corner en de spelers worden dan afhankelijk van jou. In de B vind ik dat spelers zelf die keuzes moeten leren maken. Na de wedstrijd of in de rust vraag ik dan wat er gebeurd is. Welke keuze maakte je en hoe pakte dat uit? Ik heb een hele slimme, leergierige groep. Je kunt ze al heel wat vertellen en duidelijk maken. Als ik in de rust bepaalde spelsituaties laat zien op het whiteboard, weten ze waar ik het over heb. Bij het verdedigen van een vrije trap komt er tactisch ook het nodige om de hoek kijken. Zodra de bal genomen wordt, maken spelers de afweging tussen het dicht op de man staan of hun man de ruimte geven. In dat laatste geval staan wij op de vijfmeterlijn en wachten de inlopende aanvallers op. Spelers moeten dan zelf goed kijken naar wie er inloopt en wie blijft staan. Want als je ervoor kiest om aanvallers op de vijfmeterlijn op te vangen, hoeveel ruimte geef je ze dan? En als een tegenstander niet inloopt, ben je er dan op tijd bij? Dat vergt inzicht en dat is een leerproces.”

Trainingsvorm

Doel

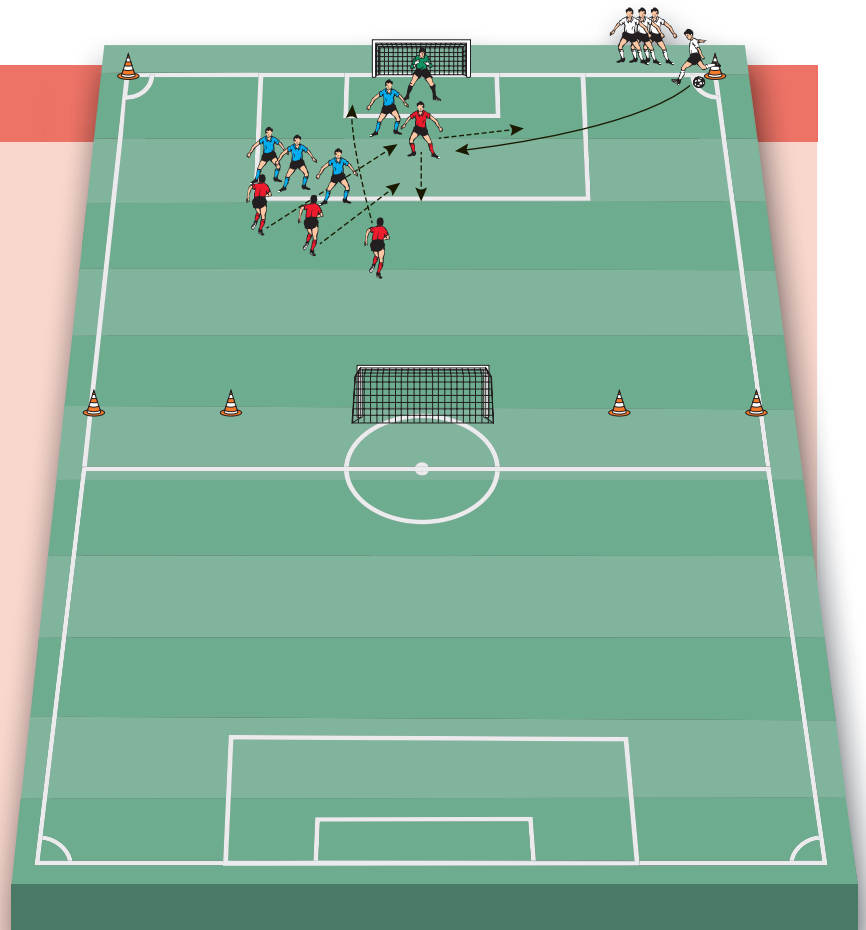
- verbeteren van het maken van loopacties bij corners

Organisatie

- het veld is 35 m lang, volledige breedte
- 1 groot doel en 1 pupillendoel
- voldoende ballen
- 12 hesjes, verdeeld over 3 partijen

Inhoud

- 4 + K : 4
- 3 teams van 4 spelers
- zodra er gescoord is, komt de derde partij in het veld in de plaats van de partij die een doelpunt tegen heeft gekregen en wordt er gestart met een corner
- een speler van de ploeg die het veld verlaat, neemt de corner
- de partij die in het veld komt, maakt loopacties richting het grote doel
- nadat de corner is genomen, is er vrij spel
- de spelers starten achterin het strafschopgebied, waarbij één speler naar de eerste paal loopt, één speler naar de tweede paal en een speler loopt naar de elfmeterstip
- de vierde speler staat in de buurt van de keeper en loopt richting de nemer of richting de rand van het zestienmetergebied

Coaching

- 'Maak ruimte voor jezelf of een medespeler in de zestien.'
- 'Probeer proactief te handelen, dus jij stuurt de verdediger, niet andersom.'
- 'Overleg wie waarheen loopt bij de corner en houd je looplijn aan.'
- 'Werk samen en communiceer met elkaar.'
- 'Probeer zo snel mogelijk af te werken op doel.'
- 'Als je de bal zelf niet goed op doel kunt koppen, dan kun je hem doorkoppen.'
- 'Haal de bal eruit als je niet kunt schieten.'
- 'Indien je de bal na de corner verliest, schakel gelijk om en zet druk.'

Methodiek

- tijdslimiet instellen waarbinnen gescoord moet zijn
- met grotere aantallen werken

C-JEUGD

Dat Jordi Dekker voetbaltrainer zou worden, stond al vroeg vast. Wegens blessures moest hij al snel stoppen met zelf actief te spelen, wat hij tot op dat moment nog deed bij TSC in Oosterhout. Dekker is in het bezit van TC3 en is op dit moment bezig met TC2. Hij begeleidt nu voor het tweede seizoen de C-junioren van RKVJ JEKA, waarmee hij uitkomt in de derde divisie landelijk.

Momenten

Jordi Dekker: “De voorbereiding op het seizoen en de winterstop, momenten waarop de intensiteit in de eerste trainingen niet heel hoog ligt, zijn ideaal om standaardsituaties te oefenen, die je dan in (oefen)wedstrijden toepast. Vanuit zo’n wedstrijd ga ik dan in gesprek met jongens, aan de hand van de door ons genomen corners en vrije trappen. Hoe hebben wij dat gedaan? Wat waren de afspraken? Zijn de afspraken nagekomen? Wat was het resultaat? Wat kan er de volgende keer beter? Door hierover met ze in gesprek te gaan worden ze zich bewust wat er de volgende keer beter kan.”

VOLG De VoetbalTrainer
Twitter Facebook LinkedIn YouTube

Learning by Doing

Jordi Dekker: “Ballen die iets verder van het doel liggen, wil ik graag ingedraaid op het doel zien. En dan het liefst richting de tweede paal. Als je dan inlopende mensen hebt die onder de bal doorkoppen, heb je toch vaak nog een schot op doel. Als ballen dicht bij het doel liggen, gaat het erom dat spelers zelf keuzes maken. Is er iemand in het team met een goed schot en kan het in één keer? Of gaat de bal toch indraaiend voor het doel en proberen we te koppen? Of spelen we een variant? Het gaat mij erom dat spelers hun inzicht vergroten en daarvoor moeten ze zelf keuzes maken: ‘Learning by Doing’. Door spelers die ruimte te geven in het maken van keuzes en door vervolgens feedback te geven, vergroot je hun inzicht en draag je bij aan hun leerproces. Het feit of er al dan niet gescoord wordt, is van secundair belang. Het gaat mij als trainer primair om het leerproces. Het verhogen van het inzicht van de spelers binnen voetbalsituaties staat op één, gevolgd door het vergroten van kwaliteit van de uitvoering.”

Medespelers

Jordi Dekker: “Waar spelers in de D-pupillen nog druk zijn met hun eigen taak met de bal en ten opzichte van hun tegenstander, verschuift dat proces bij C-junioren. Spelers gaan hun handelingen relateren aan de spelers om hen heen. Zo ook bij standaardsituaties. Ik ben een trainer die begeleiding op bewustwording erg belangrijk vindt. Spelers moeten zich afvragen wat hun handelen betekent voor de spelers om hen heen. Wat betekent mijn loopactie naar de eerste paal voor jongens achter mij? Er zijn spelers met de taak een tegenstander te blokken, waardoor een andere speler vrij kan inkoppen. Of een kleine speler die expres buitenspel gaat staan, om de verdediging af te leiden. Spelers die bij de keeper gaan staan, et cetera. Allemaal handelingen waarbij ze leren begrijpen wat dat betekent voor een ander. Daarbij geef ik feedback en stimuleer ik het bewustwordingsproces. Dat is essentieel als je praat over opleiden. Verdedigend gezien ben ik soms nog meer sturend. Maar ook daar zijn afspraken gemaakt die de spelers zelf nakomen. De keeper is verantwoordelijk voor de bezetting bij de palen. De centrale verdediger zet de rest van de organisatie neer. In de C-jeugd is het belangrijk dat het voor iedereen helder is wat zijn taak is in relatie tot anderen.”

Begeleiding

Jordi Dekker: “Gras gaat niet groeien door eraan te gaan trekken. Het groeit als je er gewoon naast gaat staan en het de ruimte geeft. Deze manier van coachen en begeleiden is kenmerkend voor mij. Ik ben als trainer een passant voor ze: slechts twee jaar kan ik betere voetballers van ze maken. Het gaat erom dat je als coach een positieve relatie met de spelers hebt, zodat je op de juiste momenten kritisch kunt zijn. Ook dan gaat het om hoe je communiceert, verbaal en non-verbaal en altijd gericht op het begeleiden van inzichten. Des te beter je begeleidt bij het zien van situaties, des te groter het inzicht van spelers wordt. Pas daarna kunnen speler en trainer werken aan de kwaliteit van de uitvoering. Want als een speler iets zelf niet ziet, kan hij het ook niet verbeteren.”

Trainingsvorm

Doel

- verbeteren van het scoren uit vrije trappen, op het moment dat we een vrije trap nemen aan de zijkant halverwege de helft van de tegenpartij en de tegenpartij mandekking hanteert

Organisatie

- het veld is 80 meter lang, volledige breedte
- voldoende hesjes

Inhoud

- er wordt een vorm 11:11 gespeeld
- als de bal uit is, wordt er begonnen met een vrije trap

Coaching

Handelingen met de bal

– Schieten (6)

- 'Plaats je standbeen ter hoogte van de bal.'
- 'Raak de bal met binnenkant wreef in het hart.'
- 'Zwaai door met je been na het trappen.'
- 'Plaats de bal richting de hoek, afhankelijk van de plek van de keeper.'

– Koppen (3, 4, 9, 10)

- 'Zet op het juiste moment af.'
- 'Kom met het hoofd naast de bal en raak de bal met voorhoofd.'
- 'Kop de bal naar beneden, richting de hoek.'

– Passing/voorzet (6 en 7)

- 'Geef de bal strak richting de eerste of tweede paal.'
- 'Probeer de bal ongeveer 5 tot 8 meter voor het doel te brengen, zodat de keeper er niet bij kan.'
- 'Kijk of je de bal kunt terugleggen op een inkomende speler op de zestienmeter.'

Handelingen zonder de bal

– Rouleren/Vrijkomen (3, 4, 9, 10)

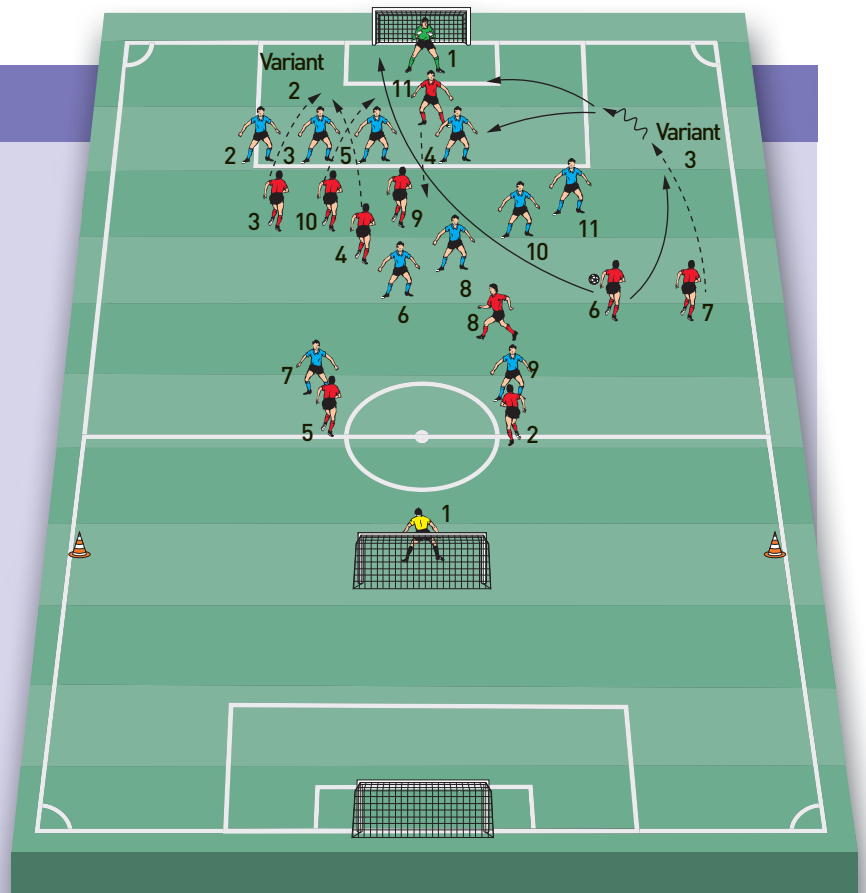
- 'Loop door elkaar heen voordat de vrije trap wordt genomen.'
- 'Maak een explosieve vooractie om ruimte voor of achter een tegenstander te krijgen.'
- 'Zorg voor een bezetting van alle zones voor het doel.'

– Afhouden (9 en 10)

- 'Maak sterke koppers vrij door verdedigers van de tegenpartij tegen te houden.'
- 'Loop door op de keeper om de kans op een tweede bal te vergroten.'

– Restverdediging (1, 2, 5, 8)

- '1, kom wat uit je doel voor rugdekking op een mogelijke dieptebal.'
- '2 en 5, kom in de mandekking.'
- '8, kies positie voor de verdediging.'

Inzicht/Communicatie

– Variatie

Bij de vrije trap zijn er drie varianten mogelijk (zie tekening), afhankelijk van de kwaliteiten van de eigen spelers in relatie tot de spelers van de tegenpartij. Stel dat de tegenstander lange verdedigers heeft, is variant 1 of 3 een goede optie. De 6 neemt de vrije trappen.

Variant 1 (geen handbeweging): Schot op doel

Variant 2 (linkerhand omhoog): Indraaiend naar tweede paal, met inlopende spelers

Variant 3 (rechterhand omhoog): De bal op 7 spelen, waarna een voorzet volgt

D-JEUGD

Bart Vos speelde bij SV Colmschate en DVV Go Ahead uit Deventer. Bij die laatste club begon hij met het trainen van F- en E-pupillen. Vervolgens trainde hij diverse leeftijdsgroepen bij SV Colmschate, Voorwaarts Twello, Overwetering en Robur et Velocitas. Dit seizoen staat Vos aan het roer bij de D1 van SML in Arnhem, waarmee hij in de tweede divisie landelijk speelt. Vos is in het bezit van het diploma TC3 en volgde de opleiding bij René Meulenstein.

Afwisseling

Bart Vos: "Ik heb een links- en rechtsbenige speler die beiden een goede vrije trap kunnen nemen. Ze staan allebei bij de bal, maar bepalen zelf wie wanneer een vrije bal neemt. Je krijgt dus afwisselend indraaiende en uitdraaiende vrije trappen en de keeper van de tegenpartij weet niet wat er komt. Wel willen we de inlopende jongens steeds zo dicht mogelijk bij de keeper laten komen, vooral ook omdat die dus doorgaans klein is en moeite heeft met indraaiende voorzetten."

VOLG De VoetbalTrainer
Twitter Facebook LinkedIn YouTube

Vrijdagtraining

Bart Vos: "Het belang van standaardsituaties wordt steeds groter, zelfs bij D-pupillen. Wij spelen in de tweede divisie en de aandacht die dit seizoen in trainingsmomenten uitgegaan is naar standaardsituaties betaalt zich terug in punten. Tegen Union D1 winnen we met 1-0 na een vrije trap. Tegen De Graafschap weten we de wedstrijd te winnen met 1-3 na twee beslissende corners. Vorige jaren zocht ik het met mijn team vrijwel constant in voetballende oplossingen. Dan werden vrije ballen op de helft van de tegenstander kort genomen en dan probeerden we via de vleugels tot een voorzet te komen. Dit jaar heb ik bij SML D1 veel goede koppers en spelers met een goede trap-techniek en probeer daar, doordat we op standaardsituaties trainen, optimaal gebruik van te maken. We trainen drie keer per week. De vrijdagtraining wordt vaak door mijn assistent gegeven. Hij kan de hele groep uitnodigen, maar soms ook een stuk of drie spelers. Wil hij corners aanvallend trainen, dan nodigt hij de aanvallers uit. Soms in een oefenvorm met weerstand en soms zonder. Omdat D-spelers nog niet altijd ver kunnen trappen, is het belangrijk dat je aanvallend gezien de eerste paal bezet hebt bij vrije ballen of corners. Ballen die niet ver het zestienmetergebied inkomen, kunnen maar zo bij de eerste paal binnenvallen. Er is nog een reden om de eerste paal bezet te hebben. Bij tegenstanders staat nog wel eens tweedejaars E-pupil in het doel. Bij veel BVO's is dit het geval. Die kleine keepers zijn bij cornerballen en vrije trappen kwetsbaar."

Doelpalen

Bart Vos: "Als wij een corner tegen krijgen vanaf de rechterkant, luistert de organisatie heel nauw. Onze keeper zet de verdedigers neer bij de palen. Beide palen zijn gedekt. Als de cornerbal vanaf rechts komt, staat de linksback bij de rechterpaal. Door de backs bij de 'andere' paal te laten staan, voorkom je dat ze met hun sterke been tegen de paal staan. Hun bereik tussen de palen wordt groter, omdat ze met hun sterke been ballen weg kunnen trappen. Op het moment dat er uitgelopen wordt, moeten 2 en 5 elkaar dus gelijk kruisen. Die opdracht krijgen ze ook mee. De 6 staat op de vijf meter, de 11 staat diep op links en de 7 laat zich wat inzakken tot zo'n twintig meter van het doel. Veel ballen die verdedigend worden weggekopt, gaan terug in de richting waar de bal vandaan komt. Veel weggekopte ballen komen dus bij mijn 6 terecht, die gelijk 7 kan inspelen of 11 de diepte in kan sturen. De 9 blijft ook voorin, zodat we een aan speelpunt houden."

Organisatie op maat

Bart Vos: "Mijn keeper is een rustige jongen. Het zou onverstandig zijn hem bij corners van alles te laten regelen. Daar moet je als trainer rekening mee houden. Onze keeper heeft als taak om ervoor te zorgen dat de palen zijn gedekt. Dat regelt hij en meer niet. De centrale verdediger moet zorgen dat de 'piramide' goed staat. Met de 'piramide' bedoel ik de driehoek vanaf de doelpalen naar de elfmeter. Twee spelers bij de palen, vier op de vijf meterlijn en daar nog drie voor. De 6 is er verantwoordelijk voor dat de 7 inzakt. En als trainer kijk je dan hoe dat gaat. Als de keeper de palen niet laat bezetten, ga ik niet staan schreeuwen. Ik vraag hem dan in de rust hoe het kon dat die palen niet gedekt waren. Dat is opleiden."

Trainingsvorm

Doel

- verbeteren van de counter vanuit een corner tegen (van tekening 1 naar tekening 2)

Organisatie

- veld van het zestienmetergebied tot de middencirkel op de andere speel helft
- 10-12 spelers en 2 keepers
- voldoende ballen en hesjes
- 2 grote doelen

Inhoud

- speler A speelt de bal naar B
- B kaatst de bal op speler C
- C speelt de bal diep op de diepgaande D
- D zet voor en B werkt af

Coaching

Speler A

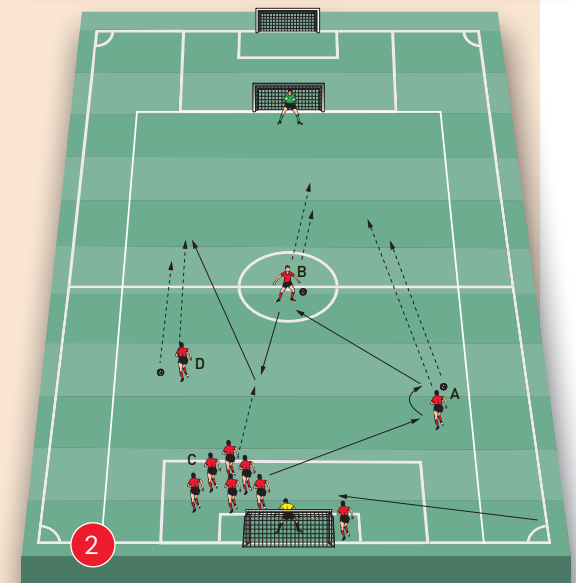
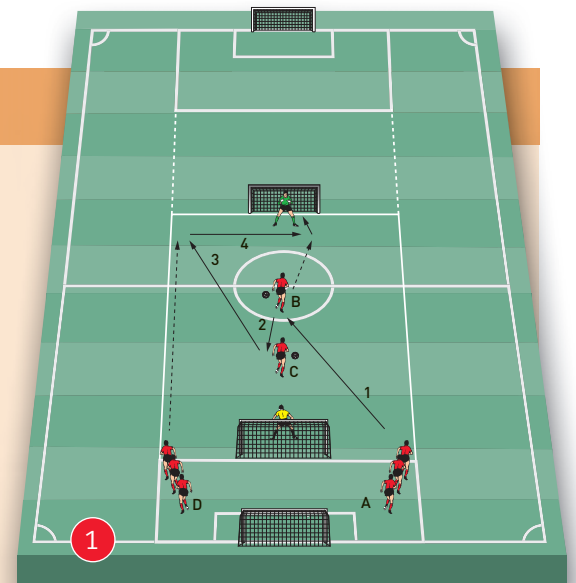
- 'Geef een goede inspeelbal, dus strak en over de grond.'
- 'Zoek contact met speler B, zodat je op het juiste moment kunt inspelen.'

Speler B

- 'Maak een vooractie wanneer je om de bal vraagt.'
- 'Kom in de bal.'
- 'Scherm de bal af van de verdediger.'
- 'Kaats direct op het goede been van de middenvelder (C).'

Speler C

- 'Kom na een vooractie onder speler B.'
- 'Maak oogcontact met B.'
- 'Speel in één keer een goede diepe bal in op speler D.'
- 'Trap de bal met de juiste snelheid, zodat speler D in één keer kan voorzetten.'

Speler D

- 'Zet op tijd je loopactie in, niet te vroeg en niet te laat.'
- 'Geef vol overtuiging de voorzet op de inlopende spits, speler B.'
- 'Maak oogcontact om te weten waar je medespeler (B) is.'
- 'Geef met links je voorzet.'

Methodiek

- de oefening zowel links- als rechtsom laten uitvoeren
- de verdediger druk laten geven op speler B en C
- het veld langer maken, van zestienmeter tot zestienmeter
- daarna trainen vanuit de positie wanneer er een corner tegen is (trainer of speler neemt de corner, zie tekening 2)
- Bij oefening 2 gaandeweg tegenstander erbij zetten voor extra weerstand

Kan overgang jeugdige talenten worden tegengehouden?

Clubs willen jeugdtransfers aan banden

De overgang van PSV-talent Riechedly Bazoer naar Ajax heeft een oude discussie over het wegkopen van jeugdspelers nieuw leven ingeblazen. Nauwelijks enkele weken nadat Maarten Fontein, voorzitter van de werkgroep 'Jeugd' bij de European Club Association, riep om maatregelen om jeugdige talenten voor clubs te behouden, tekende Bazoer zijn eerste contract bij Ajax. Valt de overgang van jeugdspelers te reguleren?

Het wemelt van talenten bij Nederlandse clubs.

De overgang van de zestienjarige Bazoer doet bij PSV nog altijd pijn. Nadat de club jarenlang geïnvesteerd had in het talent tekende de aanvoerder van Oranje onder 17 zijn eerste contract uiteindelijk bij concurrent Ajax. De gedroomde doorstroming naar het eerste van PSV valt daarmee in duigen. PSV-directeur Tiny Sanders roept nu op om een herenakkoord nieuw leven in te blazen. In dat akkoord respecteren de clubs de jeugdspelers van

de andere betaald-voetbalorganisaties. Maar Ajax-trainer Frank de Boer heeft zo z'n eigen gedachten. Frank de Boer: "Wij hebben Bazoer niet weggehaald bij PSV. Wij hebben een speler opgevangen die juist zelf weg wilde. Ik denk dat dat iets is waar ze zich bij PSV zorgen over moeten maken." De Boer wrijft daarmee, onbewust, extra zout in de Eindhovense wond waar men ziet dat de jeugdopleiding minder rendement oplevert dan die van Ajax of Feyenoord.

Aanbevelingen

Eerder dit jaar presenteerde oud-Ajax-directielid Maarten Fontein de resultaten van een studie naar jeugdopleidingen bij de Europese topclubs. In zijn rapport doet Fontein verschillende aanbevelingen om toekomstperspectieven voor jeugdspelers middels de jeugdopleiding te verbeteren.

Maarten Fontein: "Het hebben van een duidelijke visie voor de gehele jeugdopleiding is essentieel. Die visie moet

Clubs proberen talenten op steeds jeugdiger leeftijden te scouten.

voor alle teams dezelfde zijn zodat het eerste team hetzelfde spelletje speelt als de jeugdteams. Dit moet de doorstroming vergemakkelijken. Daarnaast is het belangrijk om het hoofd van de jeugdopleiding te betrekken in het technisch hart van de club. Clubs moeten ook meer investeren in hun jeugdopleiding waarbij de ontwikkeling van de speler verder moet gaan dan het winnen van wedstrijden alleen. Spelers moeten worden gestimuleerd om zich ook waarden zoals loyaliteit, vriendschap, volharding en respect dankzij de jeugdopleiding eigen te maken. Spelers onder achttien jaar moeten geen transfer kunnen maken. Zij moeten hun eerste profcontract tekenen bij de opleidende club. Bovendien moeten clubs investeren in hun eigen jeugdopleiding en moet de vergoeding voor opleidingen worden verdubbeld wanneer spelers toch een overstap maken."

Juridisch

Advocaat Jordi Rosendahl van BrantjesVeerman Advocaten beschouwt de ideeën van Fontein echter als onhaalbaar. In Nederland kan, tot op zekere hoogte, winst worden behaald. Daarbuiten is het echter het grote geld dat telt en kan iedereen ongehinderd z'n keuze maken, zo meent hij.

Jordi Rosendahl: "Het Europees recht beschouwt iemand van zestien jaar al als handelingsbekwaam. Daarom mag vanaf die leeftijd een contract worden ondertekend. Binnen Europa is er recht op 'vrij verkeer van werknemers'. Een speler mag daarom niet

Foto: Pro Shots

het blad van Voetbalvakbond ProProf. Zijn voorlopige conclusie is dat de voorstellen meer weghebben van het oppoetsen van het imago van de clubs dan de 'kinderhandel', zoals sommigen de behandeling van jeugdspelers plegen te noemen, daadwerkelijk tegen te gaan.

Belangrijk

Ook Henny Lee, Hoofd Opleidingen en tijdelijk Technisch Manager bij FC Utrecht, betwijfelt of kan worden voorkomen dat jeugdige talenten vroegtijdig overstappen naar andere clubs. Hij ziet daarom meer waarde in het verbeteren van de jeugdopleiding als tegenoplossing.

Henny Lee: "Wij vinden de ontwikkelingen in de onderbouw, waarbij spelers al op jeugdige leeftijd worden weggevoerd naar een andere club, zorgelijk. Wij mogen pas met spelers vanaf twaalfjarige leeftijd werken in de jeugdopleiding. Jaarlijks verliezen wij zo'n vijftien talenten aan clubs zoals Ajax, PSV of Feyenoord. Het is jammer dat betaald-voetbalorganisaties met een verenigingsstructuur een der-

belemmerd worden bij een overstap naar een andere club. Dat druist in tegen het Europees recht.

Ook het idee dat spelers verplicht zijn hun eerste contract te tekenen bij de opleidende club druist in tegen het Europees recht. Daar bestaat al jurisprudentie over. Een Franse rechtbank heeft in 2010 in zo'n zaak tussen de Franse voetbalclub Olympique Lyon en speler Olivier Bernard bepaald

dat een dergelijke eis tegen het Gemeenschapsrecht ingaat. Omdat een vergoeding gebaseerd moet zijn op de werkelijke opleidingskosten, in plaats van een vooraf vastgesteld bedrag, lijkt de door Fontein gewenste verdubbeling van de opleidingsvergoeding eveneens onhaalbaar."

Rosendahl betoogde hier al eerder uitgebreid over in ProProf Magazine,

Opleiden van spelers gaat verder dan specifieke voetbaltraining alleen.

gelijke grote aanslag doen op Utrechtse talenten en we hopen dat dat probleem snel wordt opgelost. Anders krijg je een sneeuwbaaleffect. De clubs zullen met elkaar om de tafel moeten, waarbij het gezond verstand voor het Nederlands jeugdvoetbal moet zegevieren. In Nederland barst het van de talenten. Clubs zouden daarom meer op zoek moeten binnen hun eigen opleiding in plaats van het wegkopen van spelers jonger dan zestien jaar bij andere clubs als speerpunt te maken.

De 13.000 euro die we nu krijgen als vergoeding bij een overstap binnen Nederland is bij lange na niet voldoende. Deze zou naar internationale normen bijgesteld moeten worden. Clubs denken dan wel twee keer na om een speler elders weg te halen. Bovendien dekt dit meer het kostenverhaal voor de betreffende opgeleide spelers. Doorstroming van jeugdspelers is voor FC Utrecht juist erg belangrijk omdat de financiële situatie van de club penibel is. FC Utrecht heeft een bottom-upbeleid waarbij jeugdspelers moeten doorstromen naar het eerste elftal. De club heeft daarvoor een plan dat in eerste instantie loopt tot 2015. Het is de bedoeling dat daarbij zoveel mogelijk jeugdspelers uiteindelijk doorbreken in het eerste team. Wij bieden spelers een goede jeugdopleiding en dus perspectief. Juist deze aspecten zouden de belangrijkste redenen voor spelers moeten zijn om bij een club als FC Utrecht te willen blijven. Wij bieden een lage drempel voor een jeugdspeler om door te kunnen breken. Als het aan ons ligt, moet het eerste team voor veertig procent uit spelers uit de eigen jeugd bestaan. Het is daarom onze ambitie om een topopleiding in Nederland te worden. Daar werken we momenteel hard aan.”

Meer dan voetbal

Clubs proberen de overstap van talenten te voorkomen door ze vroegtijdig vast te leggen. Maar dat werkt averechts, stellen critici. De verhalen zijn bekend van een jeugdige speler wiens ouders een baan kregen aangeboden via de azende club, terwijl de speler nog in de pupillen speelde.

Henny Lee: “De spelers in onze jeugdopleiding komen vooral uit de om-

Foto: Pro Shots

Iedere voetbalouder denkt wel de nieuwe Messi thuis te hebben.

geving van Utrecht. Bij het scouten werken wij nauw samen met amateurverenigingen in de directe omgeving zodat we een talent vroegtijdig kunnen identificeren. Jongere spelers moeten namelijk juist in hun eigen omgeving worden opgeleid. Daar moet dus beleid op worden gemaakt. Om te voorkomen dat ze toch vallen voor de verleiding om voortijdig naar andere clubs te gaan, lichten we ze voor over zaakwaarnemers, contracten en het omgaan met (sociale) media. Zodra ze zestien jaar zijn, krijgen onze top-talenten een contract om ze zo vast te leggen voor FC Utrecht. Enkelen krijgen zelfs een speciaal ontwikkelcontract zodra dat kan. Maar timing is daarbij belangrijk. Het hebben van een contract kan plotseling veel doen met een speler. Het kan daardoor een averechts effect hebben. In het contract zit een opbouw die inherent is aan de ontwikkeling. Zo krijgen spelers die het schoppen tot nationale selecties of die hun opleiding afmaken een bonus. Maar financieel gewin moet niet de essentie zijn. Daarom drukken wij de

spelers, ouders en zaakwaarnemers altijd op het hart om goed na te denken. Kies je voor het geld, of kies je voor ontwikkeling?”

Nieuwe Messi

Ook bij PEC Zwolle wordt de jeugdopleiding geacht een belangrijke leverancier te zijn voor het eerste team van de club. Bert Ebbens, hoofd van de jeugdopleiding van PEC Zwolle, kent de discussie met ouders die denken dat hun kind elders beter tot z'n recht komt.

Bert Ebbens: “Elke ouder denkt dat hij de nieuwe Messi in bed heeft liggen. Maar de realiteit is dat slechts een klein percentage het uiteindelijk zal halen om betaald voetballer te worden. Er is niets mis met blijven dromen maar op de route naar het einddoel gaat het vaak mis. Wij monitoren dat proces heel precies. Het digitaal volgsysteem dat we bij PEC Zwolle hebben is uniek en stelt ons in staat om alles inzichtelijk te maken. Zo zien we onder meer de resultaten op school, de prestaties op het veld alsmede de thuissituatie. Als het no-

dig is, kunnen we als technische staf ingrijpen. Jongens die het uiteindelijk niet in zich hebben, gaan naar de amateurs. Wanneer ouders daar anders over denken, kunnen we die beslissing motiveren. Zo weet iedereen precies waar hij aan toe is. Dit draagt bij aan de kwaliteit van de jeugdopleiding. Bovendien is er meer perspectief voor de spelers die het wel halen. De behoefte aan een vroegtijdige overstap wordt daarmee weggenomen. Daarnaast geven wij voorlichting aan spelers en ouders over makelaars en hoe het kaf van het koren kan worden gescheiden.

De talentvolste spelers krijgen vanaf zestien jaar een basiscontract. Dat wordt langzaam maar zeker opgewaardeerd. Uiteindelijk is het aan de hoofdtrainer van het eerste elftal om een doorbraak mogelijk te maken. Bij PEC Zwolle is het beleid dat de hoofdtrainer zich aan die visie verbindt. Voetbal is een sport van de getallen. Het is belangrijk om steeds innovatief te blijven om jeugdspelers wat extra's te blijven bieden. Zo assisteren spelers van de eerste selectie, die een trainerscursus volgen, bij onze trainingen van de jeugd. Dat moet mede bijdragen aan een betere ontwikkeling van een talent. Bovendien geeft het de jeugdspelers een enorme stimulans. Maar we moeten het voetballandschap ook kritisch tegen het licht blijven houden. Het verhogen van de opleidingsvergoeding kan voor clubs een extra drempel zijn om jeugdspelers reeds op jeugdige leeftijd te bewegen een overstap te maken. Maar uiteindelijk houd je het niet tegen. De top van Nederland komt bij ons winkelen en de Europese top bij de Nederlandse top. Dat is een proces dat moeilijk af te stoppen is."

Feyenoord

Bij Feyenoord kan de jeugd eindelijk weer perspectief worden geboden. Technisch Directeur Martin van Geel sprak erover tijdens een congres.

Martin van Geel: "Wij hebben op de jeugdopleiding mensen met een echt Feyenoord-hart rondlopen. Veel daarvan hebben zelf in het eerste team gespeeld. Zij kennen de cultuur en weten wat van een speler wordt verlangd. Elke twee weken zit de

technische staf, de scouting en het management bij elkaar om spelers te bespreken en te evalueren. Dat doen we nu al met het oog op volgend seizoen. Waar mogelijk proberen we een speler door te laten stromen naar het eerste. Pas als blijkt dat we geen invulling hebben voor een bepaalde positie zal gekeken worden of we deze elders kunnen halen."

Transfersom

Danny Hesp, voorzitter van de Vereniging voor Contractspelers, roemt de wijze waarop Feyenoord met zijn jeugdspelers om gaat.

Danny Hesp: "Soms is het voor spelers wel eens verstandig om rustig te blijven zitten en de ontwikkelingen af te wachten totdat een club nog meer perspectief biedt. Spelers en ouders zouden dat vaker moeten inzien. Feyenoord is daar een goed voorbeeld van. Ronald Koeman geeft nu veel jonge spelers de gelegenheid om te debuteren. Dat kan voor de spelers in de opleiding alleen maar gunstig uitpakken."

Clubs beschouwen het vroegtijdig vastleggen als de beste mogelijkheid om zich enigszins in te dekken tegen de overstap van een talent. Danny Hesp is daar echter niet gelukkig mee.

Danny Hesp: "De vergoeding voor een overstap binnen Nederland is 13.000 euro. Een overstap naar het buitenland zou 90.000 euro moeten opleveren. Clubs worden dus gecompenseerd. Maar ik vind het niet reëel dat er aan spelers die in een jeugdopleidingsprogramma terechtkomen direct een transfersom hangt. Dat neemt echter niet weg dat de ouders, in het geval van jeugdspelers, hun beslissing weloverwogen moeten nemen. Nederlandse jeugdopleidingen zijn echt niet slechter dan die in het buitenland. Integendeel. En talent komt er uiteindelijk altijd wel uit."

De UEFA overweegt nu om de regels voor financiële fairplay nog strenger gaan toepassen. Deels om clubs te dwingen meer te investeren in het zelfstandig opleiden van de jeugd. Maar deels ook om vroegtijdige transfers van jeugdspelers te ontmoedigen. Nu al worden teams in de top geacht tenminste acht spelers afkomstig uit de jeugdopleiding te hebben in een

groep van 25. Zodra een speler tenminste drie jaar bij een club onder contract staat, wordt deze gezien als 'zelfstandig opgeleid'. Critici van deze regel zien het echter juist als een stimulant om jeugdspelers vroegtijdig vast te leggen. Een speler die tekent op z'n zestiende zou op negentienjarige leeftijd al in de groep 'zelfstandig opgeleide' spelers vallen.

Of UEFA's strengere aanpak de oplossing is, valt dus te bezien. Daar waar geld de dienst uitmaakt, is de grootste suikeroom spekkoper. Misschien moeten clubs, trainers en ouders maar energie putten uit de woorden die Feyenoord-trainer Ronald Koeman sprak tijdens de persconferentie naar aanleiding van het definitief vastleggen van hun jeugdtalent Tonny Vilhena.

Ronald Koeman: "De beste weg voor een mooie carrière loopt via de Nederlandse competitie. Tonny (Vilhena) moet daarom niet te vroeg naar het buitenland willen vertrekken." 🌐

Samenvatting:

- Het Europees recht maakt het lastig om de transfer van jeugdspelers aan banden te leggen.
- Financieel minder sterke clubs beschouwen de transfersvergoedingen vaak als onvoldoende compensatie.
- Bij PEC Zwolle assisteren selectie spelers die een trainerscursus volgen bij de trainingen van de jeugd.
- Feyenoord geldt in Nederland als een voorbeeld hoe om te gaan met jeugdspelers.
- Vrijwel iedereen deelt de mening dat het geld in vrijwel alle gevallen uiteindelijk leidend zal zijn.

Op de poll van de website van De Voetbaltrainer kon men stemmen op de vraag:

PSV wil met Ajax een gentlemen's agreement over het weghalen van elkaars jeugdspelers. Een goede zaak?

Een kleine meerderheid van de stemmers stemde 'Ja'.

COACHES BETAALD VOETBAL

INTEGER

DESKUNDIG

PROFESSIEEEL

“Winnen doe je met z'n allen.”

Coaches
Betaald
Voetbal

“Coaches Betaald Voetbal is de belangenvereniging van trainer/coaches in het Betaald Voetbal. Het is een vereniging met een duidelijke visie en missie. Ze maakt daarop gebaseerd heldere keuzes in haar beleid. In deze visie is prioriteit gegeven aan kwaliteit en professionaliteit in opleiden, ontwikkelen, gedrag en presteren. Coaches Betaald Voetbal ziet voor zichzelf een belangrijke maatschappelijke rol en zal haar kennis en ervaring ook gaan inzetten voor de samenleving.”

CBV – visie

De CBV is een goed belangenbehartiger van en voor haar leden. Ze wil zich manifesteren als een vaste en betrouwbare waarde in het Betaald Voetbal. Ze wil een volwaardig gesprekspartner zijn van de KNVB en andere belangenorganisaties. Ze biedt zich aan als adviesorgaan en kenniscentrum voor overheid, businesspartners en overig bedrijfsleven.

CBV – missie

De CBV vertegenwoordigt haar leden in diverse organisaties, ten behoeve van de

kwaliteit van het voetbal en het verder ontwikkelen en professionaliseren van het vak van trainer/coach in het Betaald Voetbal. Als centrale taak ziet ze de ontwikkeling van de trainer/coach en van het vak van trainer/coach.

Doelstelling

De CBV is de belangenvereniging van de trainer/coach, werkzaam in het Betaald Voetbal en voor een club of voetbalbond in Nederland of daarbuiten.

Wij willen:

- de kwaliteit van het voetbal in zijn algemeenheid verhogen, en van het betaald voetbal in het bijzonder
- de belangen van al onze leden goed behartigen
- het imago van het product voetbal en van het vak trainer/coach naar een nog hoger plan tillen

Coaches Betaald Voetbal als belangenvereniging

De CBV is een stabiele en sterke organisatie en telt momenteel bijna 500 leden.

Zij heeft aanzien en een groot draagvlak in het betaald voetbal. In het buitenland wordt de CBV gezien als het voorbeeld van een goed georganiseerde belangenvereniging voor de professionele trainer/coach. Het is een gezamenlijke taak om deze status te handhaven en daar waar mogelijk te verbeteren. Het consequent naleven van statuten, huishoudelijk reglement en van de afgesproken gedragscode en erecode is daarbij van het grootste belang. Daarnaast staat de CBV voor Sportiviteit en Respect. Met in het achterhoofd de gedachte dat voetbal voor iedereen is en van iedereen, wil de CBV een vereniging zijn met oog voor (mede-) mens en maatschappij. Coaches Betaald Voetbal is Meer dan Voetbal.

CBV

Postbus 1 8000 AA Zwolle

Bezoekadres:

Hogeland 10 8024 AZ Zwolle

Telefoon: 088 850 8610

Fax: 088 850 8613

E-mail: info@coachesbv.nl

Website: www.coachesbv.nl

Onze partners

DeVoetbalTrainer

